

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD:

J. S. — Een nieuwe blik op de onteigeningsproceduur.
RECHTSPRAAK.
Burg. Rechth. Dendermonde. — 17 Oct. 1931. — *Onteigening - Bezit ter bede - Vergoeding door uitvoering van werken.*
Handelsrechtbank van Brugge. — 23 Oktober 1930. — *Faillissement - Stopzetting der betalingen.*
Politie rechtbank van Mechelen. — 10 Juni 1925. — *Schadevergoeding - Bestuurskosten - Onrechtstreekse schade.*
VERGELDING OM VERBETERING. — Prof. M. Fernand Collin.

RECHTSPRAAK.
Beroepshof van Brussel. — 3e Kamer - 14 Juli 1931. — *Strafrechtspleging - Bevoegdheid - Plaats van het misdrijf - Bewijs der betichting.*
Vrederecht Evergem. — *Kwijtschelding - Onbevoegdheid van den Vrederechter.*
FISCALE KRONIEK door Not. P. Thuybaert.
BIBLIOGRAPHIE.
NECROLOGIE. — Victor Cathrein door R. V. BALIELEVEN.

Een nieuwe Blik op de Onteigeningsproceduur

Het is als een axioma geworden dat de onteigening voor openbaar nut voltrokken wordt door het vonnis waarbij de Rechtbank bestatigt dat de bestuurlijke pleegvormen om tot de onteigening te geraken vervuld werden, welk vonnis volgens art. 20 der wet van 17 April 1835 overgeschreven wordt ten hypotheekkantore. Deze overschrijving brengt tegenover derden dezelfde gevolgen mede als de overschrijving van een akte van afstand of verkoop.

Rechtspraak en rechtsleer, op enkele uitzonderingen na, aanzien den onteigende als ontzet uit zijn zakelijk recht door dit vonnis betreffende het vervullen der bestuurlijke pleegvormen, zóó dat hij van dit oogenblik af slechts een mobiliair recht op vergoeding meer bezit. De bepaling van art. 11 der Grondwet welk voorafgaandelijke vergoeding bij onteigening voorschrijft, wordt aanzien als voldoende gevolgd met aan den onteigende tijdens het tijdperk tusschen het vonnis van onteigening en de inbezitstelling na betaling, een precair recht op bezit en genot toe te kennen.

Uit deze zienswijze ontstonden geene praktische moeilijkheden zolang de procedures van onteigening en regeling der vergoeding binnen niet te langen tijd konden afgewikkeld worden en zonder dat ondertusschen merkelijke schommelingen in de waarde van de onteigende goederen of den algemeenen economischen toestand voorkwamen.

Doch de uitbreiding der groote steden en der openbare werken hebben sinds de jaren 1900, onteigeningen veroorzaakt zóó menigvuldig, dat schatters, advocaten en Rechtbanken in de onmogelijkheid waren dezelve af te werken in de korte termijnen binnen dewelke de proceduur van onteigening uiteraard zou moeten afgedaan worden. De oorlog kwam deze nog jarenlang onderbreken. Na den oorlog ontstonden nog meer uitgebreide plannen van urbanisatie en openbare werken die onvermijdelijk vooral in het arrondissement Antwerpen de afwikkeling der bij Koninklijk Besluit gedecreteerde of zelfs bij gerechtelijke actie doorgezette onteigeningen al meer en meer van langen duur hebben

gemaakt. Daarbij kwam de inzakking der geldvaluta en in Oktober 1926 de Stabilisatie.

Ieder weet hoe de rechtspraak zich met alle spitsvondigheid beieverde om op eene of andere wijze aan de onteigenden eene vergoeding toe te kennen die, op zeer afwisselende gronden, er naar streefde zich aan te passen aan de nieuwe muntmaat.

Logischerwijze nochtans stond vast dat zóó evenwaardigheid moest gesteld worden tusschen het mobiliair recht op vergoeding en het zakelijk recht van eigendom welke krachtens en op het oogenblik van het vonnis van onteigening het eene in de plaats van het andere waren getreden, en zóó volgens het Decreet van Stabilisatie de nieuwe frank de bestaande schulden in oude franks gelijktallig kon aflossen, de onteigenden de schade der inzakking van den frank moesten ondergaan.

Geruimen tijd handhaafde het Hof van Verbreking deze beide principes en hunne logische toepassing: recht van de onteigende op vergoeding ontstaan door en op het oogenblik van het vonnis van onteigening, aflossing der schuld van het onteigende Bestuur in evenveel nieuwe franks.

Doch de Mercuriale van den Procureur Generaal bij het Hof van Verbreking uitgesproken ter openingszitting van het Hof van 15 Oktober 1928 liet eene nieuwe richting voorzien, die ingeleid werd bij Arrest van 14 Februari 1929. Het Hof van Verbreking hield vast aan het principieel dat het zakelijk recht van den onteigende teniet was gegaan door het vonnis van onteigening en op dit oogenblik moest omgezet worden in recht op vergoeding, doch waar deze vergoeding slechts later werd vastgesteld bij middel eener nieuwe muntmaat, verhoudingsmatig met den lageren stand dezer moest berekend worden. Alle Rechtbanken volgden de nieuwe richting. Voor zooveel ik weet blijft alleen een Arrest van het Hof van Brussel van 26 Februari 1930 vasthouden aan de regeling in gelijk bedrag nieuwe franks als de schattingswaarde van vóór de Stabilisatie.

67

In rechte wordt de nieuwe richting enkel verrechtvaardigd door deze reden dat de Rechter uitsprekende na de Stabilisatie geen andere munt kon vermelden dan de nieuwe thans alleen in voege, en dat het Decreet van Stabilisatie zoo het toelaat schulden, welke te voren in hun bedrag bepaald werden, af te leggen in nieuwe franks zonder vermeerdering van bedrag, wel toelaat een nog te bepalen bedrag in de nieuwe munt te « meten ». Dit distinguo tusschen nieuwen frank als betalingsmiddel en den nieuwen frank als waardemaat is een nieuwe machtspreuk geworden in de discussies betreffende allerhande vergoedingen of betaling voor verplichtingen ontstaan vóór de Stabilisatie.

Hoe zulke beslissing overeen te brengen is met het principieel der terugwerkende kracht der vonnissen, met de omstandigheid dat de schuldvordering van den onteigende ontstond op het oogenblik der onteigening, dat op dit oogenblik alle bestanddeelen der vergoeding verwezenlijkt zijn, dat de berekening dezer bestanddeelen het recht tot vergoeding op zich zelf niet kan wijzigen, — en dat de Stabilisatie uiteraard en volgens den tekst van het Decreet de schuldeischers opoffert, wordt niet uitgelegd.

Er mag niet vergeten worden dat de Stabilisatie essentieel bestaat in het doorhalen der 6/7 der schulden, eerst en vooral der schuld van den Staat tegenover de Nationale Bank bij toekenning aan den Staat eener zoogezegde winst ingevolge herschatting van een actief der Bank in de nieuwe munt, terwijl de schuld gelijk staat in bedrag en dan bij algemeene toepassing van het gelijke betalingsvermogen van den nieuwen frank op alle publieke en private schulden in het binnenland.

Zoo ingevolge der nieuwe rechtspraak de onteigenden veelal met billijkheid werden behandeld, zijn er ook vele gevallen waarin deze nieuwe rechtspraak aan de onteigenden eene vergoeding toekent welke merklijk hooger is dan de verkoopwaarde of alle mogelijke uitbatingswaarde die de afgenomen perceelen, ook in nieuwe frank, ooit hadden kunnen opleveren.

Onredematige of onbillijke gevolgen beantwoorden meestal aan verkeerde opvatting of toepassing van het positieve recht. Is dit hier het geval? Misschien wel.

Wat is de werkelijke schade welke de onteigende ondergaat? Het zij toegelaten hier bijkomende oorzaken van schade die in bijzondere gevallen voorkomen te verwaarloozen en enkel de principale vergoeding betreffende eigendomsontzetting te behandelen.

Tot aan het vonnis betreffende de bestuurlijke pleegvormen en diens overschrijving behield de onteigende het volle genot en de geheele en vrije beschikking over zijn goed. Sindsdien kon hij hetzelfde

68

noch verkoopen, noch in hypotheek geven, noch deelen. Hij heeft volgens algemeen begrip nog een precair bezit en genot zonder eigendom, — volgens hierna zal betoogd worden nog een beperkt gebruik van zijn eigendom, tot den dag dat de vergoeding zal geregeld worden. De gezonde zin zegt dat de schade (in hoofdsom) aan den onteigende veroorzaakt ingevolge de onbeschikbaarheid van zijn eigendom en de eindelijke ontzetting uit dezen, gelijk staat met de hoogste weerde voor dewelke hij, naar stellige bewijzen, over den eigendom zou kunnen beschikken hebben sinds het vonnis van onteigening tot de regeling der vergoeding. Zonder de onteigening hadde de eigenaar van zijne hoogste kans kunnen gebruik maken. Indien hij zulke vergoeding bekomt, in de munt in voege op het oogenblik der regeling, heeft hij zonder twijfel de meest billijke vergoeding.

Dit is in rechte stellig mogelijk zonder in te gaan tegen de algemeene rechtsbegrippen noch tegen het Decreet van Stabilisatie, « zoo er niet moet vastgehouden worden aan den regel dat de vergoeding moet vastgesteld worden op den datum van het vonnis van onteigening ».

Het kan gewaagd schijnen op te komen in naam der billijkheid en der logiek tegen eene zoo algemeene aangenomen zienswijze. Deze poging nochtans mag zich beroepen op den uitstekenden rechtsgeleerde De Paepe (Etudes sur la Compétence II blz. 391).

Volgens De Paepe is het voorwerp der gerechtelijke proceduur van onteigening niet de overdracht van eigendom. Alle privaattoederen zijn geslagen met de wettelijke servituut van onteigening ter aanwending voor eenige bestemming van openbaar nut. De titel van inneming door het openbaar Bestuur, de toepassing der wettelijke servituut van onteigening voor openbaar nut, welke principieel op alle eigendommen drukt, aan een bepaald goed, ligt besloten in de wet of in het Koninklijk Besluit welk het Decreet van onteigening uitmaakt. De gerechtelijke proceduur bedoelt dan dezen titel van inneming ten voordeele van het Bestuur te doen erkennen en de inbezitstelling te doen bevelen. De actie in onteigening behoudt, tot het Bevel van inbezitstelling toe, een zakelijk karakter (caractère réel). De onteigening wordt slechts voltrokken door het Bevel van inbezitstelling, na voorafgaande vergoeding, zooals de Grondwet voorschrijft.

Het Arrest van Verbreking van 16 December 1886 (Pas. 1887 1-28; — Belg. Jud. 1887 col. 391) is ook wel in dien zin, waar het zegt « Que l'action de l'expropriant » tend à faire constater judiciairement la » régularité du titre en vertu duquel » s'opère l'expropriation et à faire obtenir » à l'expropriant la possession de l'emprise » après que l'indemnité a été réglée et » payée ».

Het Arrest van Gent van 15 Juni 1889 (Pas. 1889 11-339; Belg. Jud. 1889 col. 879-893) zegt dat de procedure in onteigening als voorwerp heeft « de rechercher si » l'expropriant a obtenu régulièrement du » pouvoir législatif ou exécutif au titre à » la propriété de l'immeuble qu'il réclame ».

In dit gerechtelijk onderzoek nopens het wettelijk bestaan van titel van toepassing der algemeene wettelijke servituut op een bepaald goed, heeft het eerste vonnis dit belangrijk uitwerksel dat het, bij overschrijving hebbende dezelfde gevolgen tegenover derden als eene overschrijving

van afstand, de schade voor den onteigende doet ontstaan, doet beginnen. Doch deze schade duurt zolang de vergoeding niet geregeld is, en al wat tusschen beide momenten der procedure bijdraagt tot de schade moet vergoed worden, en enkel na vergoeding kent het Gerecht bij Bevel van inbezitstelling de inneming van eigendom toe aan het Bestuur.

Het is niet mogelijk deze zienswijze in een beknopt artikel te toetsen aan de meeste toonevende gerechtelijke beslissingen en rechtskundige schriften. Het weze toegelaten met dezen verdere bespreking uit te lokken. J. S.

den staat van faillissement, zelfs al verklaren een groot deel der schuldeischers dat zij hunne schulden niet zullen opvorderen, en dat zij krediet willen toestaan aan den gefailleerde.

Lievens et Colomond t/ den Curator van het faillissement Lievens en Colomond

Aangezien de eischers zich verzetten tegen het vonnis van deze rechtbank uitgesproken op vierden September 1900 dertig waarbij zij van ambtswege failliet verklaard werden;

Over het verzet van Jozef Lievens;

Aangezien de verzetter Lievens bekend dat er stopzetting zijner betaling bestaat ten gevolge der uitdrijving, bevolen door de burgerlijke rechtbank van Brugge op dertigsten Juni 1900 dertig, en ten gevolge van de vernietiging der handelsoverneming doch dat zijn handelscrediet niet verminderd is;

Aangezien de wet enkel spreekt van de wankeling van het crediet; dat deze wankeling geen bijzondere voorwaarde van den staat van failliet is en niets anders beteekent dan de stopzetting der betalingen, zooals blijkt uit de voorbereidende werken der wet;

Aangezien het eerste opstel van het art. 437 alleen sprak van een stopzetting der betalingen; dat de senaat echter wilde dat de stopzetting enkel zou dragen op de handelsschulden en dat na een verzending van het wetsvoorstel naar de kamers, een stemming in den senaat de woorden « wankeling van het crediet » bij den tekst deed inschrijven om klaarder te beteekenen « dat het niet voldoende was dat den schuldenaar den huurprijs of den kruide-nier niet betaalde, doch dat de stopzetting der betalingen het gevolg moest zijn van een toestand die hinderlijk en gevaarlijk was voor de handelszaak in haar geheel;

Dat de minister van Justitie hierover in de Kamer verklaarde dat dusdanig de beteekenis was die de regering en de Kamer hechtten aan het eerste opstel van het artikel, en dat de woorden welke bij den tekst door den Senaat gevoegd waren, deze beteekenis in niets wijzigden;

Dat de verslaggever deze bepaling namens de Commissie bekrachtigde: zie Senaat 26 Maart 1851, Bl. 165, col. 2. Kamer 12 April 1851, bl. 1197, col. 1 en 2;

Aangezien de gefailleerde in het vooruitzicht van rechterlijke moeilijkheden met de eigenares van zijn hotel het meeste deel van zijn inboedel naar Brussel verhuisde, waar het geborgen werd onder den naam van een derden persoon, en waar het aangeslagen werd door de eigenares; dat deze handeling laat vermoeden dat hij het inzicht had zijne schuldeischers niet te betalen;

Dat door de uitdrijving, zijn handelszaak dood was, en dat hij overigens zocht naar een bediening; dat de leveraars die nu beweren eigenaar gebleven te zijn van goederen in bewaargeving, ook dan dit goed trachten terug te krijgen;

Aangezien er voor 80.271,60 fr. schuld-vorderingen ter griffie ingediend werden, waarvan 35.400 fr. betwist zijn door de gefailleerde; dat er voor 20.507,75 frank schuld-vorderingen ter griffie niet ingediend werden en dat er voor 95.669,51 fr. schuld-vorderingen bevestigd werden door de belanghebbenden; dat zij op vierden September 1930 de betaling van hun tegoed niet opeischen en dat zij nu nog aan de gefailleerde alle crediet verleenden;

Dat zij echter op het oogenblik der faling geen uitstel van betaling verleend hebben, en nu nog niet verklaren voor welken tijd zij crediet geven, zoodat zij onmiddellijk na het intrekken der failliet-verklaring onmiddellijk de betaling van hun tegoed zouden mogen opvorderen;

Dat een schuldeischer, onder hen die vorderingen niet indienen, getracht heeft betaald te worden in natura;

Aangezien daartegenover de verkoop-waarde van het actief op 75.000 frank geschat wordt;

Aangezien de erkende stopzetting der betalingen, de dood der handelszaak, de vlucht van het goed, de onmogelijkheid van de schulden te betalen en een nieuwe zaak aan te vangen, ten genoegen van rechten bewijzen dat de staat van failliet jegens Josef Lievens bestaat;

Over den tegenstel van vrouw Lievens Anna Colomond;

Aangezien deze verzetster zelf geen handel uitbaatte die afgescheiden was van dengene van haren echtgenoot; dat zij hem alleenlijk behulpzaam was in het uitbaten van zijn hotel; dat alhoewel zij sommige handelsdaden pleegde, zulks ten voordeele der zaak van haren echtgenoot geschiedde;

Aangezien zij dus niet in failliet mag verklaard worden;

Om deze redenen, de Rechtbank wijst den tegenstel af van Jozef Lievens tegen het vonnis van 4 September 1930, uitgesproken door deze Rechtbank, bevestigd diensvolgens de faillietverklaring tegen hem uitgesproken;

Zegt voor recht dat de tegenstel tegen dit vonnis door Anna Colomond gedaan, wel gegrond is;

Doet dit vonnis te niet in zoover het deze verzetster failliet verklaard heeft, trekt diensvolgens hare faillietverklaring in;

Verwijst haar echter tot de helft der kosten der failliet tot heden gedaan.

POLITIETRECHTBANK VAN MECHELEN

10 JUNI 1925

SCHADEVERGOEDING — BESTUURSKOSTEN — ONRECHTSTREEKSCHADE

De eisch van den Belgischen Staat tien ten honderd in rekening te brengen voor algemeene bestuurskosten in zake vergoeding voor schade aangericht aan goederen hem toebehoorende, moet worden afgewezen, om reden deze bijkomende kosten niet kunnen aanzien worden als rechtstreeksche schade.

Belgische Staat en Openbaar Ministerie t/ Van C... en De R...

Beticht van de (Mechelen Zuid) Willebroeck op dertig December 1900 vier en twintig;

De eerste: als geleider van een vrachtovertuig door slechte lading en onvoorzichtigheid, schade veroorzaakt te hebben aan eene brug te Willebroeck en toehoorende aan den Belgischen Staat;

De tweede: als burgerlijk verantwoordelijk gesteld voor den eerste;

Gezien en voorlezing gegeven van het proces verbaal in zaak;

Gehoord de betichten in verhoor en in hunne middelen van verdediging, alsook de vraag der burgerlijke partij, strekkende tot de betaling van honderd vijf en dertig frank 96 centiemen, als schadeloosstelling;

De Getuige in getuigenis, en het openbaar Ministerie in zijnen eisch;

De Rechtbank;

Aangezien het bewezen is, door het onderzoek in zake gedaan, dat de eerste betichte zich plichtig gemaakt heeft aan 't bovengemeld feit;

Aangezien de tweede betichte de onkosten door de Burgerlijke Partij ten zijnen laste gedaan, aanneemt, tot het beloop van honderd drij en twintig frank, 80 centiemen; maar het bedrag van twaalf frank, 80 centiemen betwist, zijnde tien ten honderd op de uitgave voor algemeene bestuurskosten;

Aangezien in strafzaken, slechts de werkelijk geleden schade dient vergoed, en niet de onrechtstreeksche schade;

Aangezien de door de Burgerlijke Partij geleden schade genoegzaam zal vergoed zijn mits een betaling van honderd drij en twintig frank 80 centiemen;

Gezien de artikels 18 van het Koninklijk besluit van een en twintig Januari 1853; Wet van zes Maart 1800 achttien; art. 40 van 't strafwetboek; 162 Wetboek van strafvordering, waarvan lezing gegeven is;

Om deze redenen:

Verwijst den eersten betichte, op wedspraak, tot eene boet van een en twintig frank, 20 centiemen, ingevolge de Wet van 24-7-1921, met 20/10 verhoogd, 't zij drie en twintig frank, 60 centiemen, en de kosten beloopende op twee en twintig fr.;

Zegt dat bij gebrek aan betaling, binnen den tijd van twee maanden, deze boet zal vervangen worden door eene gevangenis van drie dagen;

Verklaart den tweede, op wedspraak, burgerlijk verantwoordelijk, der betaling der kosten en gedeeltelijk rechtdoende aan de vraag der burgerlijke partij, verwijst hem, haar te betalen, ten titel van schade vergoeding, eene som van honderd drij en twintig frank, 80 centiemen, alsook de kosten harer aanstelling;

Laat het Openbaar Ministerie met de uitvoering van het tegenwoordig vonnis.

VLAAMSCHE JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtsliteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginselen van het Belgische Handelsrecht.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN DENDERMONDE

17 OCTOBER 1931

Voorzitter: M. Van Ginderachter

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE

BEZIT TER BEDE (PRECAIR BEZIT) — SCHADELOOSSTELLING — VERGOEDING DOOR HET UITVOEREN VAN WERKEN — UITSLUITING VAN VOORAFGAANDELIJKE BETALING.

Ook de onteigening van wat men slechts ter bede bezit geeft recht op vergoeding.

De vergoeding die erin bestaat dat aan den onteigenaar het uitvoeren van werken wordt opgelegd die één geheel vormen met diegene tot welker uitvoering de onteigening geschiedt, sluit elke voorafgaandelijke betaling uit.

Belgische Staat t/ Verstraeten

Gehoord aanlegger in zijne middelen en beslitselen en de heer Rechter Van Wincel in zijn verslag;

Gezien de processtukken en namelijk het vonnis door deze kamer in zake gewezen den 2 Juli 1931 alsmede het verslag door de benoemde deskundigen ter griffie dezes zetels nedergelegd en gehecht aan het proces-verbaal van plaatschouwing in dagteekening van 11 Juli 1931;

Overwegende dat verweerder hoewel behoorlijk gedaagd en herdaagd geen pleitbezorger heeft aangesteld;

Overwegende dat in den huidige stand der zaak nog enkel de vergoeding moet worden vastgelegd welke de onteigende partij is verschuldigd;

Overwegende dat de waardeering door de deskundigen van 621 m2 ingenomen meerschgrond op voet van 60.000 fr. Hectare juist en billijk voorkomt; dat die schatting overigens tot geene bekribbeling van wege den onteigenaar aanleiding geeft; dat de rechtbank van haren kant zich op dit punt bij het oordeel der deskundigen aansluit;

Overwegende verder dat zich op de ingenomen strook grond de oprit bevindt welke van uit den meersch van verweerder toegaat verleent tot de kruin van den Scheldedijk; dat de deskundigen aanvoeren dat als gevolg van de grondinneming die helling zal moeten achteruitgeschoven worden en het gevoelen uiten dat het hierdoor aan de onteigende partij berokkende nadeel door den onteigenaar zou behooren te worden vergoed;

Overwegende dat de Belgische Staat tegenwerpt dat de kosten welke hieruit voor de onteigende partij zullen voortspruiten geen recht geven op eenige bijkomende vergoeding om reden dat de kwestieuze oprit niet uit kracht van eenig recht maar alleenlijk ter bede bestaat;

Overwegende echter dat zoo weliswaar naar streng recht de Staat dien oprit kon doen wegnemen, het nochtans niet uit het oog mag verloren worden dat, in werkelijkheid aanlegger verre van dit recht uit te oefenen, nooit de bestaande plaatselijke toestand heeft doen wijzigen; dat het niet kan geloofwaardig worden dat het bestaan en het behoud van dergelijke opritten overal in de streek gedoogd wordt; dat zonder de onteigening voorzeker ook geene wijzigingen zouden zijn ingetreden ten opzichte van verweerder en deze in 't ongestoord bezit van het kwestieuze voordeel zoude gebleven zijn;

Overwegende overigens dat men aan het Staatsbestuur het vermogen niet kan toekennen om willekeurig, aan een burger schade te berokkenen door hem, buiten het geval van volstreckte noodzakelijkheid

en zonder hogere beweegredenen van openbaar belang zelfs datgene te ontnemen wat hij slechts ter bede bezit;

Overwegende dat diensvolgens verweerder ook dient schadeloos gesteld te worden uit hoofde van het nadeel hem veroorzaakt door het onbruikbaar worden van den bestaanden oprit;

Overwegende dat zonder twijfel de best gepaste en voor elke partij meest voordeelige vergoeding hierin zal gevonden worden dat de onteigenaar de bewuste oprit zelf zal heraanleggen in verband met de ontworpen ophoogingswerken aan de dijken en met dien verstande natuurlijk dat die oprit, zoo na als vóór, slechts ten titel van eenvoudig gedoogen aan de onteigende partij zal behouden zijn;

Overwegende dat de uitvoering dier werken noodzakelijkerwijze de inbezitneming van den onteigenden grond vereischt; dat derhalve voor dit deel der vergoeding, zoowel volgens de gezonde rede als onder den dwang der zaak zelf, de voorafgaande betaling is uitgesloten;

Overwegende dat met het oog op de gebruikelijke lasten der openbare verkoopingen in de streek de bijkomende vergoeding voor wederbelegging behoort te worden bepaald op 16 %.

Om die redenen:

De rechtbank, eerste burgerlijke kamer, gehoord den Heer Bobyn, substituut Procureur der Koning in zijn eensluitend advies, verleent akte aan aanlegger hiervan dat hij het geschil in elk zijner onderdelen begroot op 5000 fr. en rechtdoende bij vonnis, zoo geacht op tegenspraak gewezen, alle verdere of tegenstrijdige beslitselen verwerpende, stelt de verkoopwaarde der ingnomen 621 m2 meerschgrond vast op 3726 fr. en de kosten van wederbelegging op 37.26 x 16 = 596,16 fr.; veroordeelt diensvolgens den Belgischen Staat om aan de onteigende partij te betalen de algehele vergoeding van 4322,16 fr.; beveelt dat bovendien de onteigenaar op zijne kosten de oprit zal heraanleggen van uit verweerdens meersch, waarin de grondinneming geschiedt, tot de kruin van den aanpalenden Scheldedijk.

Zegt dat op vertoan der beteekening van het bewijs van consignatie der toegewezen geldelijke vergoeding het beheer in bezit zal worden gesteld van de ingenomen strook grond overeenkomstig de voorschriften van art. 12 der wet van 17 April 1835.

Verwijst den Belgischen Staat in de kosten in hun geheel begroot op de som van in ingegrepen deze van het afschrift van het voorhandige vonnis.

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande verhaal en zonder borg.

HANDELSRECHTBANK VAN BRUGGE

23 OKTOBER 1930

Voorzitter: M. L. D'Hoedt
Referendaris: M. Maertens
Pleiters: Mters Aseters en Sabbe

HET STOP ZETTEN DER BETALINGEN IS VOLDOENDE OM HET FAILLISSEMENT TE VERKLAREN — ZELFS AL HEBBEN EEN GROOT DEEL DER SCHULDEISCHERS VREDE MET DIEN TOESTAND.

I. De wankeling van het krediet is geene bijzondere voorwaarde van den staat van faillissement en beteekent niets anders dan de stopzetting der betalingen.

II. De stopzetting der betalingen, de dood der handelszaak, het verdwijnen der meubelen, de onmogelijkheid schulden te betalen bewijzen

Vergelding om Verbetering

Voordracht gehouden op de Openingszitting van de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen op 11 Oktober 1931

door

Prof. M. Fernand COLLIN

In deze donkere en strenge assisenzaal heerscht heden eene blijde feeststemming. De Vlaamsche conferentie der balie van Antwerpen viert de herneming harer juridische werkzaamheden. Na eene korte verpoosing, doorgebracht, hetzij in den groenen buiten of aan de zonnige kust, of in leerrijke reizen, past het dat wij opnieuw onze aandacht wijden aan het recht, tot het verwezenlijken van hetwelke wij, advocaten, gezworen hebben het onze bij te dragen.

En onmiddellijk gaan onze gedachten naar de drama's welke zich gedurende dit jaar zullen afspelen in deze assisenzaal, en in de naburige kamers der rechtbank.

Van uit deze plaats zal het Openbaar Ministerie in naam der gemeenschap met onverbiddelijke scherpte, gerechtigheid eischen.

Van uit de zaal zal dan eene stem opgaan die met vlamme overtuiging de onschuld van den beklaagde bewijzen wil, of die met diepmenschelijk medelijden van den menscheijken rechter voor den medemensch barmhartigheid afsmeeken zal.

Terwijl de aanwezigen in stille spanning hoorbaar zwijgen doet de rechter uitspraak. De veroordeeling is gevallen. De maatschappij heeft zich gewroken; zij heeft zich te weer gesteld; zij heeft een harer leden voor jaren uit haren schoot gebannen.

Het gerechtelijk treurspel is ten einde. De hoorzaal licht stil en verlaten. De naam van den veroordeelde verdwijnt geleidelijk uit de gesprekken.

Het dramatische deel is uitgespeeld, doch het drama zelf is niet voltooid. Want achter de hoge gevangensmuren, in de eenzame stilte van eene administratieve routine gaat de tragedie onverbiddelijk voort; in het onvertoond bedrijf der boetedoening.

Met de scherven van een verbroken verleden, onder den druk van het tegenwoordige wee, in de aanwezigheid van zijn geweten en van de onzichtbare doch voelbaar wrekende gemeenschap, zal de veroordeelde in opgelegde of aanvaarde boete de toekomst voorbereiden.

Wat zal de uitkomst dezer boete zijn? Verbetering of wederaanpassing?

De Voorbereiding tot een eerlijk en naarstig bestaan?...

Of zal de gevangene zijne cel verlaten, vol haat tegen de gemeenschap, vol wraaklust en vol nijd tegenover zijne medeburgers?

Of zal hij zijn eene menschelijk wrak, wil- en doelloos meegesleurd door de sterkste strooming, naar den gapenden afgrond der eindeloze recidive?

Zij die het bedrijf der boetedoening medeleven stellen zich met angst deze vraag. Hare oplossing is, helaas, in vele gevallen onbevredigend.

En nochtans, toen de vrijheidstraf voor drie honderd veertig jaren werd uitgedacht en in de wereldlijke rechtbanken ingevoerd, was de eerste en bijzonderste bekommernis van hare stichters de verbetering, de wederopvoeding der bestraften.

En meest allen die zich sedertdien met penitentiaire aangelegenheden hebben bezig gehouden, hadden dezelfde bezorgdheid.

Waarom is dan de uitkomst zoo treurig? Hoe komt het dan dat de meeste gevangenen onverbeterd de maatschappij vervoegen, of tenminste dat zij na enkelen tijd weder vervallen?

Dat is de vraag die wij vandaag met U willen onderzoeken, door U het verhaal te maken der pogingen en der mislukkingen.

I

Van af hare instelling wijkt de vrijheidstraf geheel af van de traditioneele opvattingen in zake sanctierecht.

De rechtschrijvers zijn over het algemeen akkoord om aan de straf een driebeelde rol toe te kennen. In de eerste plaats moet zij de gestoorde rechtsorde herstellen, de rechtmatige granschap afgrijzen door het misdrijf te weeg te brengen; want straffen is vergelijken met de misdadigers afkeeren van het hare uitvoering is eene daadwer-

kelijke bedreiging bestemd om den wanke-lenden wil te sterken van dezen die naar het misdrijf nijgen. (Zij dient aldus de algemeene praeventie).

Ten slotte is de straf een medicijn voor hem die haar ondergaat; zij zal den misdadiger ervan bewust maken dat het verboden genot van voorbijgaanden aard is, en dat het ten slotte duur betaald wordt. De herinnering aan de doorstane smart, zal hem voortaan weerhouden op de heling der herhaling.

Dit was de traditioneele opvatting der straf. En deze opvatting ligt thans nog aan den grond onzer moderne strafwetboeken.

Het was tevens de overtuiging onzer voorouders, en wellicht nog wel deze van menig modern jurist, dat de straf indien zij voldoende zwaar is, onvermijdelijk verbeterend werken zal. In de volksmond zelfs worden de woorden straf en correctie onverschillig gebruikt. Velen meenen dat uit vergelding noodzakelijk verbetering volgen zal.

Doch de werkelijkheid is anders! Want de ondervinding heeft ons in dit opzicht eene formeele logenstraffing gegeven.

Tusschen vergelding en verbetering is er geen fataal oorzakelijk verband.

Het is niet waar dat de rechtmatige sanctie steeds verbeterend werken zal. Het is zeker niet waar wanneer het eene vrijheidstraf geldt.

Het opgelegde lijden is een kwaad, evenals de toevallige smart. Geen enkel kwaad kan uit zich zelf een goed voortbrengen. Doch de bestrafte kan uit dit euvel zijn voordeel halen, en het is de rol van de overheid en vooral van de penitentiaire overheid, om tot die herwording het hare bij te dragen.

En het is een hulde, die ik van nu af en zonder voorbehoud aan het gevangenis beheer brengen wil, dat zij in den loop der tijden en in alle landen bekommerd is geweest om de toekomst, om de wederopvoeding en om de wederaanpassing van den gevallen medemensch.

Die bezorgdheid voor de paedagogische zijde der sanctie komt steeds op den voorgrond van af de instelling der vrijheidstraf. Zij is een integreerend deel van elke penitentiaire praktijk. En indien die bezorgdheid ooit een tijd lang op het achterplan geschoven werd, dan is dit in hoofdzaak te wijten aan den verderfelijken invloed van zekere theoretici.

II

De stichters van het eerste tuchthuis te Amsterdam waren in dit opzicht baanbrekers. Gedurende de late Middeneeuwen en het Renaissancetijdperk, was, in alle landen van het continentale Europa, in navolging van het Romeinsche strafrecht, het gebruik van wreede lichamelijke straffen overwegend.

Onder de in het Hertogdom Brabant toegepaste sancties vinden wij: het overleveren ter discretie van den heer, de gewone doodstraf en de gekwalificeerde doodstraf, de algemeene verbeurdverklaring, de verbranding, de verminking, het brandmerk, de strafsteen, de gevangenis te water en te brood, het schavot, de doorsteking der tong, de roeden, de eerlijke betering en zoo meer. Dit waren de ordinaire punitiën; onder deze is de doodstraf de meest gebruikelijke, hetzij de gewone doodstraf door zwaard of strop, hetzij de gekwalificeerde dood, door het vuur, door de ontledinghe, door de ont-hoofding met een houten zaag, door het rad of door het levend begraven.

Daarbuiten kende men nog de extra-ordinaire punitiën: het zijn deze die de Rechter zelf uitdacht in buitengewoon zware gevallen. Hij had immers het recht om in zulke omstandigheden «iets» bij de gebruikelijke straffen te voegen, om ze nog verschrikkelijker te maken.

Gedurende heel deze periode is de vrijheidsberooving slechts bij uitzondering een sanctie.

Immers de juristen hielden zich streng aan het principie van Ulpianus: «Carcer ad continendos improbos, non ad puniendos adhibere debetur».

Eene geheel andere gedachte bezieldde het Amsterdamsche magistratuur, wanneer het in 1589 de oprichting van het alomgekende Rasphuis besliste. Deze maatregel was op dubbele wijze verrechtvaardigd. De zware lijfstraffen werden slechts met tegenzin door de schepenen aan jeugdige misdadigers opgelegd. Zij waren anderzijds niet geschikt tot bestrijding van landlooperij en bedelarij, de twee grootste plagen van de Renaissance.

Voortaan zal men de landloopers, werkschuwen en jeugdige boosdoeners opsluiten in een tuchthuis voor een termijn door de schepenen naar goedgevonden vastgesteld.

In twee door de protestantsche hervorming leeggekomen kloosters werden de nieuwe inrichtingen ondergebracht. In 1595 werd het Rasphuis voor mannen, in 1596 het Spinhuis voor vrouwen geopend.

Dit was eene ver rijkende nieuwigheid. Niet zoozeer om het meer humanitaire karakter van de vrijheidstraf, maar vooral omdat verbetering en wederopvoeding het hoofddoel zijn van dezen maatregel.

En om dezen uitslag te bereiken rekenen de men niet zoo zeer op de afschrikkende kracht van het doorstane lijden, maar wel op de paedagogische werking van het instellings-regiem. Inderdaad de gevangenen waren tot den arbeid verplicht. De mannen moesten kleurhout raspen, of laken weven; de vrouwen werden met spinnen onledig gehouden. De talrijke godsdienstoefeningen die de vrije uren vulden, zouden, in dezelfde mate als de regelmatige arbeid, den schuldige tot inkeer brengen en tot een eerlijk en naarstig leven voorbereiden.

De Roem van de Amsterdamsche tuchthuizen verspreidde zich snel buiten de Nederlanden. De wonderlijke werking van het Rasphuis werd zelf op satirische wijze verhaald in de Miracula Sancti Raspini, een boekje dat ook in Duitschland werd gelezen en vertaald.

Het is dan ook geen wonder dat het Amsterdamsche voorbeeld navolging vond in de Duitse Hansa steden, en in enkele Vlaamsche gemeenten.

Aldus wordt voor de eerste maal in de geschiedenis afgebroken met de oude zuivere vergeldende strafmethoden. Maar het dient anderzijds gezegd dat deze hervorming aan een klein aantal misdadigers en dan nog aan de minst gevaarlijke voorbehouden bleef.

III

Zelfs op den vooravond der fransche omwenteling bleef de vrijheidstraf een uitzonderlijke maatregel. Voorzeker, gedurende de twee eerste eeuwen van haar bestaan, had zij veld gewonnen, doch enkel in zeer beperkte mate. Rond het einde der 18^e eeuw gaat de vooruitgang plots veel sneller. In minder dan dertig jaren zijn de rollen omgekeerd. De doodstraf en andere lichamelijke straffen, blijven nog slechts bij uitzondering toepasselijk. De vrijheidsberooving wordt veruit de meest gebruikelijke sanctie van het nieuwe strafrecht.

Deze opzienbare ommekeer is toe te schrijven aan den reusachtigen invloed dien Beccaria en Howard op hunne tijdgenooten uitoefenden.

In zijn boek «Dei delitti e delle pene» gaf Beccaria vorm en uiting aan de bestaande mistevredenheid. Het oude regiem had uitgediend.

Zijn wreedheid en zijn willekeur vonden in breede lagen der bevolking geen instemming meer. Ook wanneer de Italiaansche markies de afschaffing der zware lijfstraffen eischte, werd hij vrij algemeen goedgekeurd.

Howard bezocht meest alle gevangensissen van Engeland en Wales, en voor een groot deel ook deze van het Europeesche Vasteland.

Wanneer hij dan in Nederland en Duitschland, en vooral te Gent welingerichte tuchthuizen aantreft, kan hij zijne bewondering niet bedwingen. Hij vindt er niet alleen voorbeelden van goede tucht naast zuinig en rechtvaardig beheer; hij juicht tevens de vrijheidstraf toe; hij is het eens met de Denen die slechts zelden de doodstraf uitvoeren; hij spreekt met enthousiasme over de Nederlandsche Rasphen Spinhuisen, waar de verbetering door ijverigen arbeid wordt nagestreefd.

Howard's Boek «The State of Prisons in England and Wales», ziet er uit als een objectief reisverhaal. Maar het is terzelfder tijd een bedekt pleidooi voor de veralgemeening der vrijheidstraf.

Beccaria's afbrekende kritiek had de geesten voorbereid.

Howard's gedachten vonden des te gemakkelijker ingang.

De codificatie van het strafrecht welke op het einde der 18^e eeuw overal wordt aangevat, is de gepaste gelegenheid om radicale wijzigingen in te voeren. Overal verovert de vrijheidstraf de belangrijkste plaatsen in de wetboeken. De gevangenis is sedert dien de spil van het moderne strafrecht.

Deze hervorming was echter geen onvoorwaardelijke vooruitgang. Want in den draaikolk der revolutionaire bedrijvig-

heid was de verbeterings-gedachte te loor-gegaan. De staatslieden en de juristen zagen in de vrijheidstraf vooral eene zware en uiterst pijnlijke sanctie. Zij schreven haar eene bijzondere afschrikkende kracht toe.

«Het voorbij gaande schouwspel van den dood van een misdadiger is niet zoo verschrikkelijk», zegde reeds Beccaria; «doch dat een man bestendig van zijne vrijheid beroofd is en als een lastdier door zijn slavenwerk de schade aan de maatschappij toegebracht herstellen moet, dat is het krachtigste middel tegen de misdaad». (1)

In het begin der 19^e eeuw was men er niet zoo zeer om bezorgd den duur der opsluiting nuttig te gebruiken tot voorbereiding van een eerlijk later leven. Wreken en afschrikken blijft als voorheen het doel van den wetgever. Voor het overige zal de vrees der straf noodzakelijker wijze de verbetering van den misdadiger moeten bij brengen.

Aan velen scheen de eenvoudige vrijheidsberooving daartoe nochtans niet zwaar genoeg. Daarom schrijven de eerste wetboeken in breede mate het gebruik van hol en keten voor. Het dieet ondergaat eveneens periodisch radicale besnoeiingen.

En wanneer het zware misdrijven geldt zoekt men door alle middelen het lijden van den gevangene te verscherpen. (2).

Alleen de penitentiaire administratie heeft in deze donkere tijden haren opvoedenden rol niet geheel uit het oog verloren. En dat is ook best te begrijpen.

De bestraffing bedraagt inderdaad twee duidelijk te onderscheiden momenten: de uitspraak en de uitvoering. Elk dezer momenten moet ongetwijfeld bijdragen tot het bereiken van het einddoel dat de wetgever zich heeft gesteld. Noch de rechter die het vonnis uitspreekt, noch de administratie die het uitvoert, mogen een der functies der Kastijding uit het oog verliezen.

En nochtans de rechterlijke macht zal zich hoofdzakelijk bekommeren om reine vergelding en algemeene praeventie; en anderzijds zal de penitentiaire administratie geneigd zijn al hare aandacht te wijden aan de verbetering en aan de wederopvoeding van den veroordeelde.

De Rechter heeft het oog gericht naar het verleden, hij wikt en weegt de zwaarte van het gepleegde misdrijf; de omstandigheden die de fout verzwaren of verlichten neemt hij in overweging.

De gevangenisbestuurder blijft niet stilstaan bij deze gezichtspunten. Zijn blik gaat ook en vooral naar de toekomst. Hij zal in de eerste plaats trachten den tijd der vrijheidsberooving nuttig te gebruiken, den misdadiger en de maatschappij ten bate.

De rechter beveelt de hechtenis. De ambtenaar die zijn vonnis uitvoert, bereidt de invrijheidstelling voor.

Want de invrijheidstelling is in feite het normale einde van elke vrijheidstraf. In de beschaafde landen verlaten meer dan 99 % der veroordeelden levend de gevangenis. Zij keeren weder naar het vrije leven en trachten opnieuw eene plaats te vinden in de gemeenschap, waaruit zij drastisch werden verbannen.

Geheel het gevangenisprobleem kan ten slotte in de volgende vraag worden samengevat: Hoe zullen de veroordeelden de gevangenis verlaten? Zullen zij ook in de toekomst een passief blijven in de maatschappij, of zullen zij verbeterd en gesterkt de rangen der eerlijke burgers vervoegen?

Een gunstig antwoord op deze vraag te mogen geven, is steeds het ideaal geweest van elk gevangenisbestuur, ideaal dat met onafgebroken ijver werd nagestreefd.

Heel de 19^e eeuw door, heeft de penitentiaire administratie getracht de verbeterende werking der vrijheidstraf te verhoogen. Alle nuttelooze wreedheid of strengheid, welke slechts verbittering en haat baren, werden met zorg geweerd. De bouw van hygienische lokalen, het bereiden van een rein en gezond voedsel, het handhaven eener strenge doch rechtvaardige tucht, het vermijden van verderfelijke invloeden waren zooveel punten van belangstelling en bezorgdheid voor het gevangenis beheer.

De verslagen van de vijfjaarlijksche penitentiaire congressen zijn een trouwen spiegel van deze bestendige bekommernis.

Deze werking bleef weliswaar hoofdzakelijk negatief. Tot constructieve peada-

(1) Beccaria. Dei Delitti et delle Pene. 5^e uitg. 1766, blz. 95.

(2) Cfr. Het Fransche Wetboek van 1810, art. 15, zie eveneens het Oostenrijksche Wetboek van 1787.

gogische pogingen kwam het in het Europees vasteland vooralsnog niet. Onder den overwegenden invloed van juristen en theoretici bleef men halsstarrig gelooven aan de fatale werking van de pijnlijke sanctie. De bitterste ontgoochelingen hebben hen de oogen geopend. En waar al eens een apostelziel eene hoogere roeping hoorde, werd haren brandenden ijver onder bergen papier, en een kluwen van reglementen, verordeningen en bevelen gesmoord en uitgedoofd. De hoogstaande en zeer gecentraliseerde organisatie van het continentale gevangeniswezen was een waarborg tegen vele misbruiken, doch tevens een onoverkomelijke hinderpaal voor elk belangwekkend en baanbrekend initiatief.

IV.

In de Angelsaksische landen daarentegen genoten de gevangenisbestuurders van veel grootere vrijheid.

Daar zijn geene juridische dogmatiekers die met halstarrigheid aan de gevangenis praktijk het plumpe keurslijf van rechtlijnige principes wilden aanwringen. In die landen is er een gapende kloof tusschen de theorie der rechtsgeleerden en het penitentiaire beheer.

Wij vinden er ook niet die administratieve centralisatie, die alle beslissingen laat afhangen van de bedeendheid van eenen bureelklerk. Alles is er niet haarfijn gereguleerd, van af de hoeveelheid boonen die elke week moeten worden voorgedicht, tot het aantal schoenveters die aan iederen kostganger toekomen.

In de Vereenigde Staten van Amerika zijn zelfs vele gevangenisbestuurders nog geheel los van de Centrale overheid en bestuurd door eenen zeer onafhankelijken beheerraad.

Ook in Engeland geniet de Centrale «Prison Commission» van eene uiterst verregaande autonomie.

Dit alles moest er natuurlijk veel toe bij dragen om de vrije ontplooiing der verbeteringsgedachte in hooge mate te bevorderen. Hier hinderde niets den natuurlijke drang van alle gevangenisbestuurders om hunne aandacht aan het probleem van wederaanpassing geheel te wijden.

Wanneer het Continentale Europa voortgeleefd heeft in eenen kalmen traditioneelen slenter, zien wij de Angelsaksische staten eene reeks van proefnemingen aanvaarten, waarvan het aantal en de verscheidenheid eene chronologische beschrijving bijna onmogelijk maken.

In het kort bestek van deze voordracht kunnen wij enkel de groote lijnen aangeven van deze penitentiaire evolutie, wier lessen ook voor ons niet mogen verloren gaan. Alleen de groote strekkingen dier Reform-beweging vermogen wij thans te vermelden. Individuele afwijkingen, hoe belangwekkend ook moeten wij heden verwaarloosen.

De Anglo-Amerikanen hebben vooreerst getracht den wil van den misdadiger voor het herwordingswerk te winnen. Het is meermaals geschied op empirische en bijna onbewuste wijze. Doch steeds werd het klaarder dat geene blijvende uitslagen konden bereikt worden tegen den veroordeelde in.

Men kan niemand tegen wil en dank redde, ook vooral niet uit een zedelijk gevaar. De mensch is een spontaan en vrij wezen; geweld, hetzij van materieelen, hetzij van zedelijken aard, kan hem soms uiterlijk doen plooiën, maar zal meestal bij hem een intens verzet doen ontstaan, een driftige wensch om te doen wat hem verboden wordt.

Ook, in de gevangenis heeft men dit ondervonden. Het eerste gevolg van de bestraffing is het verwekken van een gevoel van opstand tegen het gezag in het algemeen, en de penitentiaire overheid in het bijzonder.

Bernard Shaw heeft dit eens door eene typische vergelijking doen uitschijnen:

«Indien ik iemand in de straat op de teenen terd, zoodat hij roept van pijn, dan ben ik vol berouw, en ik overstelp hem met diepgevoelde verontschuldigheden. Doch als mijn slachtoffer mij met de vuist te lijf gaat, dan zal de eerste slag die belandt mijne goedstemming totaal veranderen; en ik zal met alle geweld trachten te doen aan zijn oogen, neus en kin, wat ik onvrijwillig aan zijn teenen deed.» (3)

Dit driftig verzet wordt wel eens door de koude ongenadige gevangenis-tucht gebroken, maar metéén is ook de wil geknakt, en een menschelijk wrak geschapen, dat in de maatschappij een dood gewicht, een waardeloos wezen worden zal.

(3) S. & B. Webb.: English Prisons under Local Government. Preface by Bernard Shaw. p. liv.

Den wil niet breken doch plooiën, spontaan onderwerpen is een paedagogisch beginsel dat ook de penitentiaire aangelegenheden van groote waarde is.

Voorzeker, in den beginne ging het er meestal om eene vrije aanvaarding van de gevangenis-tucht, het vermijden van discipline straffen, het bereiken van rust en orde in de gevangenis. Dit was, zoo niet de hoofdbedoeling, ten minste de belangrijkste uitslag van het progressief stelsel in zake gevangeniswezen.

In de Engelsche koloniën werd dit stelsel geboren. In Ierland werd het vermaard met Crofton die het daar toepaste, doch in de vereenigde Staten van Amerika bereikte het zijne volle ontwikkeling.

In het progressief stelsel, de naam dekt zeer goed de zaak, wordt de strengheid geleidelijk geluwd. Doch de gevangene moet die verzachting van de strafuitvoering verdienen, door goed gedrag en gehoorzaamheid en geregelden arbeid. Zijne verdiensten worden hem in punten aangerekend, en het verdienen van een zeker aantal punten laat hem toe in eene hoogere klas op te klimmen, waar het regiem minder streng is, en de gunsten talrijker zijn.

Eene eerste periode wordt doorgebracht in cellulair afzondering. Gedurende het tweede tijdperk mag de gevangene in gemeenschap werken, en naar mate hij zich verdienstelijk maakt verkrijgt hij verscheidene voordeelen. Wanneer hij een voldoende aantal punten gewonnen heeft wordt hij voorwaardelijk in vrijheid gesteld.

In de Vereenigde Staten van Amerika, kwam daarbij zeer spoedig de onbepaalde straf. De rechter schrijft eene straf voor met een minimum en een maximum. De gevangene die zich perfect gedraagt kan na het verloop van dit minimum termijn de gevangenis verlaten.

Dat dit stelsel in ruime mate de gevangenis-tucht bevorderde, zal niemand verwonderen? Waar het progressief stelsel eerlijk en met zorg wordt toegepast, gedragen de gevangenen zich zeer goed en zijn de tuchtstraffen zeldzaam.

Doch een goed gevangene is daarom niet altijd een eerlijk burger, wel integendeel. Het is veelal glad het tegenovergestelde. De meest verstokte recidivisten zijn de beste gevangenen. Eene spontane onderwerping aan de gevangenis-tucht is geene waarborg voor eene vrijwillige aanvaarding van de maatschappelijke orde.

Het progressief stelsel bereikt het eerste doel, doch niet het tweede. En deze die bewust waren van die tekortkoming zochten naar een middel om de bestraffen te bewegen zich ook vrijwillig te onderwerpen aan de voorschriften van de maatschappelijke rechtsorde. Daartoe werden het «Honor System» in het «Self government» ingevoerd.

Het «Honor System» is een stelsel waarbij de gevangene die men betrouwbaar en verbeterd acht, belast worden met vertrouwensposten binnen en meestal buiten de gevangenis. Deze «Trustees», of vertrouwelingen, geven aan den bestuurder hun eerewoord van niet te zullen ontvluchten. Zij worden alsdan aan het werk gesteld zonder bestendige bewaking aan land- of wegebouw of aan vervoer. Indien zij aan de bekoring der vrijheid weerstaan is er ook kans dat zij later de verlokking der misdaad zullen te hoven komen.

Het «Self Government System» vertrouwt in meerdere of mindere mate de tucht en de inrichting van den arbeid aan de gevangenen zelf toe. Het heeft voor doel de bestraffen ervan bewust te maken dat geene maatschappij kan blijven voortbestaan zonder het onderhouden van zekere gedragsregelen die desnoods met sancties moeten worden gehandhaafd. Wanneer de misdadiger eens daarvan bewust is voor wat betreft kleinere gemeenschappen, zal hij ook de noodzakelijkheid van straffen en rechtbanken, van wetten en reglementen begrijpen, en zich inspannen om deze laatste te eerbiedigen.

Eene tweede strekking bekommert zich om de ontwikkeling van den geest der gevangenen. Velen zijn er van bewust dat het misdrijf dikwijls te wijten is aan de sociale minderwaardigheid van de misdadigers. Deze laatste worden meestal aangeworven in de laagste klassen der maatschappij, bij hen die slechts weinig ter school zijn gegaan, en dan nog in uiterst slechte voorwaarden, die tot geen enkel beroep speciaal werden geschoold, en die aldus alleen bij machte zijn om den zwaarsten en minst betaalden arbeid te verrichten. Het is dan ook niet te verwonderen dat enkele dezer ongelukkigen zich laten verleiden door het schijngevoel van het misdrijf.

Onder den invloed van deze beschouwingen, werd in vele gevangeniswezen, vooral in

instellingen voor jeugdige misdadigers, zooals de Reformaties en Borstal Institutions, eene bijzondere aandacht geschonken aan het onderwijs, en vooral aan de beroepsopleiding. Indien de veroordeelde bij zijne invrijheidstelling, een geschoold vakman geworden is, bestaat er veel meer kans dat hij in de rangen der eerlijke lieden, eene plaats te veroveren vermag.

Eene groote moeilijkheid in dit opzicht is het verzet der vakvereniging tegen elken waarlijk productieven arbeid der gevangenen. Vele belangwekkende proefnemingen zijn op dit verzet spaak gelopen. En daardoor bleef het onderricht in de penitentiaire instellingen dikwijls zuiver theoretisch.

Anderzijdsch voelen de gevangenen weinig voor een bedrijf dat zij in een tuchtinstelling hebben aangeleerd. Het is voor hen een pijnlijke herinnering aan een ongelukkig verleden dat zij, vooral indien zij met goede voornemens bezielde zijn, ten spoedigste willen vergeten.

Doch dit alles is niet voldoende om eene eerlijke toekomst te verzekeren. Met het einde der straf is het misdrijf niet uitgewist. De ware moeilijkheden, de pijnlijkste oogenblikken beginnen eerst voor den gestrafte wanneer hij als vrij man den gevangenis-drempel heeft overschreden, en de poort achter zich hoort dicht vallen. Want hij is het voorwerp van de haat en de vrees van zijn medemenschen. Werk zal hij lastig vinden. Door zijne eigene familie is hij dikwijls verlaten of verstooten. En meermaals zal hij noodgedwongen in het misdrijf opnieuw zijne bestaansmiddelen moeten zoeken.

Om gedurende die lastige oogenblikken eene heilzame voogdij in te stellen op de in vrijheid gestelden, om hen te helpen wanneer het noodig is, om toe te zien of geene herhaling nakend is, werden de «after care societies», de «Big brothers & Sisters associations» ingesteld.

De waarde van eene dergelijke werking kan niet overschat worden. Geen penitentiaire arbeid is volledig zonder eene afdoende nazorg.

Ten slotte wezen enkele geneesheeren er op welk een zwaar handicap de misdadigers in opzicht van physische en zedelijke gezondheid soms moeten dragen. Verwaarloosde breuken, mond- en tandziekten, met de daarbij hoorende stoornissen der spijsvertering maken voor den gevangene soms elken geregelden arbeid onmogelijk.

Zware of zelf lichte geestesstoornissen zijn vaak de verre oorzaak van een misdadig leven.

Deze ziekten verplegen en heelen waar het kan, is eene plicht die de maatschappij niet onduiken mag, en die haar steeds meer dient dan eene voorbeeldige straf.

V.

De toehoorders die met de continentale penitentiaire stroomingen vertrouwd zijn, zullen reeds hebben opgemerkt dat het Angelsaksische voorbeeld ook in West-Europa werd nagevolgd. Inderdaad meerdere hervormingen die in Engeland en Amerika werden uitgedacht vinden ook bij ons, bescheiden voorstanders en schuchtere nabootsing.

Voor al in Duitschland onder de leiding van den helaas te vroeg overleden Hamburgschen Hoogleraar Dr. Moritz Liepmann heeft de verbeteringsgedachte veel veld gewonnen, en werd op verscheidene plaatsen het progressief stelsel, de Stufenstraf-vollzug ingevoerd.

De vooruitgang op de zuivere vergelding is hier nochtans veel trager, alhoewel waarschijnlijk zekerder.

VI.

Ik lees echter op uwe lippen thans de vraag: welke was de uitslag dezer proefnemingen. Hebben zij de herhaling doen verdwijnen, hebben zij de misdadigers verbeterd en gesterkt aan de maatschappij weergegeven?

En wellicht zult U denken aan de sensationele misdaden welke regelmatig in Amerika, te Chicago, New-York, Memphis of elders worden bedreven. U zult mij de namen noemen van bekende gangsters zooals Al Capone en Jack Diamond en mischienen metéén heel het Amerikaansche strafstelsel veroordeelen.

En nochtans de criminaliteit van een land hangt niet alleen af van de waarde van het gevangeniswezen. Wanneer iets hapert aan een der raderen van de rechterlijke inrichting, hetzij gelijk de welke, dan is onmiddellijk geheel de repressieve werkzaamheid ontredde. En behalve het gevangeniswezen is er veel in de Veree-

nigde Staten van Amerika dat voor verbetering vatbaar is.

Doch ik kan evenmin als U het geheel der Engelsche en Amerikaansche proefnemingen en bloc goedkeuren. En het is anderzijdsch niet mijne bedoeling elk der hervormingen en proeven kritisch te behandelen.

Doch wat onze aandacht verdient, wat mij de groote les schijnt van dit vluchtig historisch overzicht der penitentiaire ontwikkeling, is de noodzakelijkheid om aan de vrijheidstraf haar wezenlijk karakter van verbeterende en opvoedende maatregel zonder voorbehoud toe te kennen.

Wanneer de Amsterdamsche burgers het Rasphuis oprichtten, dan was het vooral om gedurende de opsluiting eenen heilzamen invloed uit te oefenen op de gevangenen. Hun verbetering diende bereikt door het scheppen van gewoonten van vlijt en werkzaamheid, door het ontwikkelen van eenen dieperen godsdienstzin.

En telkens de gevangenisbeheeren vrijen teugel hadden, drong zich de verbeteringsgedachte sterk naar het voorplan, terwijl wrekende vergelding met opzet ter zij werd gelaten.

Al dezen die met penitentiaire toestanden vertrouwd zijn zullen deze houding best begrijpen en volmondig beamen. De uitvoering der vrijheidstraf moet uit den aard der zaak eenigen tijd duren. En het is bepaald verderfelijk gedurende gansch dien tijd aan zuivere wraak, aan enkele leedtoevoeging te denken. Wraak om wraak is uit den boeze. Zij vernedert en vermindert dezen die haar uitvoeren tot den rang van een beul.

Zij zaait haat en nijd, wrokkigheid en lust tot weerwraak, en heeft nooit iemand tot inkeer gebracht.

De mislukkingen van het continentale straffen-stelsel, de geweldige aangroei der recidive zijn, onder meer, te wijten aan het overwegend repressieve karakter onzer vrijheidstraffen.

Het gevangenisprobleem is in de eerste plaats een paedagogisch probleem, een vraagstuk van opvoeding. Elk kind heeft vele en diep ingewortelde misdadige neigingen. Het is de taak van den opvoeder deze neigingen uit te roeien, of beter nog, te herleiden naar hoogere en meer sociale doeleinden.

De ouders zijn in de eerste plaats aangewezen om die taak te vervullen. Hunne strengheid is liefdevol en vergevingsgezind. Zij zalven waar zij slaan. Zij zullen in de overgrote meerderheid der gevallen sukses halen.

De school en de kostschool zijn in de tweede plaats belast met deze opdracht. En zij zullen voor lastige kinderen de ouders met raad en daad bijstaan.

Doch waar alle andere maatschappelijke organen faalden, komt de weldadigheidsschool en de gevangenis als een laatste redmiddel voor dezen die hun ondergang te gemoet gaan. De tijd der opsluiting moet gebruikt worden voor eene constructieve opvoedende werking, zooniet is het een verloren tijd, zoowel voor de maatschappij als voor den enkeling.

Meer dan 90 % recidivisten begonnen hunne misdadige loopbaan vooraleer zij 21 jaren oud waren. En juist het feit dat zij recidivisten geworden zijn, bewijst dat de gevangenis hare opvoedende taak niet heeft vervuld.

Hier zal de oude, de onvermijdelijke opmerking weder opduiken: Gij offert de vergelding en de afschrikking op, gij wilt de gevangenen vertroetelen. Het zal wel dra een genot zijn om in de gevangenis te vertoeven, en zij die gestraft werden, zullen er beter aan toe zijn, dan dezen die een opbesproken leven leiden.

Doch stelt zich de keuze tusschen vergelding en verbetering? Is het noodig aan het eene te verzaken om het andere te bereiken. Velen hebben het gemeend. Zoowel dezen die de paedagogische opdracht van het gevangenisbeheer begrepen als dezen die in de noodzakelijkheid der wrekende vergelding geloofden. En dit is juist de tragische begripsverwarring die heel de penitentiaire beweging voor jaren heeft gestremd.

Vergelding en afschrikking zijn geen doel. Zij zijn een middel tot opvoeding der gemeenschap, tot vorming van den bestraffen enkeling. Zij zijn een paedagogisch middel in den huiskring, in de school, in elke vereniging, en ook in de groote staatsgemeenschap.

Dat is geene nieuwigheid. Dat is geen modern paradox. Dat is oude wijsheid die opklimt langs St-Thomas van Aquino naar Aristoteles, naar de bronnen der mensche-lijke cultuur. En laat mij toe U te herinneren aan de diepe waarheid, die eeuwen geleden door den grooten Dominikaner

Wijsgeer werd verkondigd, « Paenae presentis vitae magis sunt medecinales quam retributivae. Retributio enim reservatur divino, iudicio, quod est secundum veritatem in peccantem ».

Vergelding en verbetering zijn geenszins tegenstrijdig. Het eerste begrip is ondergeschikt aan het tweede als een middel tot het doel. Maar wat meer is, het eerste begrip is fataal aan het tweede verbonden. Elk middel dat aangewend wordt tot verbetering en opvoeding draagt onvermijdelijk een vergeldend en afschrikkend karakter.

Want elke maatregel die getroffen wordt om den wil te vormen, om de ingeboren neigingen in te toomen, om de wilde driften tegen te gaan, om de slechte gewoonten af te wenden is van nature uit pijnlijk, zeer pijnlijk. En wat is vergelding anders dan een bewust verband tusschen een ongewild leed en eene gewilde weisovertredding. En wat is afschrikking anders dan het scheppen der overtuiging dat een ongewild leed onvermijdelijk de gewilde weisovertredding volgen zal.

Het staat den wetgever niet vrij aan een opvoedenden maatregel zijn vergeldend karakter te ontnemen, of te geven. Dit karakter is innig verbonden aan de natuur van den maatregel zelve.

Dit verband is door de ondervinding bevestigd.

De beslissingen van den Kinderrechter, genomen krachtens de wet van 15 Mei 1912 op de kinderbescherming zijn juridisch geene straffen. Doch vraag aan de kinderen wat zij er over denken. Vraag aan den Kinderrechter hoe dikwijls zijne beschermelingen hem schrijven opdat hunne « straf » zou worden opgeheven.

De interneering voorzien door de wet van 9 April 1930 is geene straf. Het is een maatregel van bescherming en van verpleging. Doch al dezen die niet alle bewustzijn verloren hebben, voelen het onvermijdelijk vergeldend karakter van de interneering, omdat zij meenen dat zij dit ongewild leed konden vermijden, samen met de daad die er aanleiding toe gaf.

Neen er is geen tegenstrijdigheid tusschen vergelding en verbetering. Wij hoeven niet te kiezen, te meten of te deelen. Vergelding is een middel tot verbetering en opvoeding, en elke vorm van opvoeding is onvermijdelijk vergeldend en afschrikkend.

Vergelding om Verbetering weze voortaan de leuze, maar verbetering weze het doel, opvoeding weze de hoofdzak, en al het overige zal ons worden toegeworpen.

Heel de geschiedenis der penitentiaire proefnemingen leert het ons, en onze rede bevestigt die waarheid. De vrijheidstraf zal verbeterend zijn of zij zal niet zijn.

In het licht van die waarheid kunnen wij beter de tekortkomingen van het heden aanstippen en de taak der toekomst overschouwen.

Al de organen der rechterlijke macht, van af de rechterlijke politie, tot de advocaten en de leden van het Openbaar Ministerie, en vooral de rechters moeten hunne blikken wenden naar de toekomst.

Het is niet de taak van den strafrechter het onrecht te wreken en het kwaad te vergelden. Want hij heeft niet het vereischte goddelijk doorzicht om harten en nieren te doorgronden, om de schuld te wikkelen en te wegen, om in den heerlijksten zin van het woord recht te doen.

Niet het verleden moet de maatstaf en het richtsnoer zijn van de bestraffing. Het verleden heeft slechts belang omdat het toelaat de toekomst te voorzien en metéén te beïnvloeden.

Het is de rol van de rechterlijke macht, evenals van de penitentiaire administratie die toekomst voor te bereiden en te verzekeren. Al de maatregelen welke de gemeenschap treft tot bestrijding van het misdrijf moeten er in de eerste plaats op gericht zijn, den gevallen medeburger terug op den rechten weg te leiden.

De schuldlige is er mede geholpen, de maatschappij is erbij gebaat, en de verongelijken is daarbij gewroken.

Helaas, die prachtige, die heerlijke, die liefderijke taak is haar thans door de wet niet toegekend.

De Gerechtigheid is nog steeds geblinddoekt. Zij slaat zonder toezien met rechtvaardige strengheid doch zonder kennis en zonder liefde.

Zij weet niet wat haar strengheid baart; zij weet niet of deze die door haar lijden door haar verrijzen, haar haten of liefhebben, haar zegenen of vloeken,

Zij woont eenzaam en verlaten, koud en ingetogen, vol hoovaardij en zelfgenoegzaamheid boven op de tinne van haar paleis.

Het is de taak der jongeren haar dien

blinddoek af te rukken. Het is de taak der jongeren haar te dwingen toe te zien waar en hoe zij slaat, opdat hare slagen zalving brengen, opdat zij die voelen, zouden leeren mensch te zijn in den breedten en mooien zin des woords.

Het is de taak der jongeren eenheid te brengen in al de raderen van het rechtsproces, opdat al de rechterlijke organen zouden mede werken tot de moeilijkste aller opvoedingen, die hen is opgedragen.

Het is de taak der jongeren geen haat doch liefde te zaaien tot welzijn van gansch de gemeenschap.

En ik betrouw op de opkomende Vlaamsche jeugd, op de groeiende Vlaamsche rechtswetenschap om tot het vervullen dier taak een ruim, haar aandeel bij te brengen.

Bellenhof, 28 Oogst 1931.

BEROEPSHOF VAN BRUSSEL

3^e KAMER — 14 JULI 1931

Voorzitter: M. Mertens
Raadsheeren: MM. Berger en Delandtsheer
Adv. Gen.: M. Colard
Pleiters: Mters Seeldrayers en D'Hulst

STRAFRECHTSPLEGING — BEVOEGDHEID PLAATS VAN HET MISDRIJF — BEWIJS DER BETICHTING.

I. De rechtbank is bevoegd wanneer de betichte op het oogenblik dat de feiten gepleegd werden in haar arrondissement woonde alhoewel hij zijn woonst naar een ander arrondissement had overgebracht en de feiten elders gepleegd zijn geworden.

II. De betichting is bewezen en de vrijspraak ten onrechte uitgesproken wanneer het uit het onderzoek voor het Hof gedaan blijkt dat de feiten gepleegd werden in een ander arrondissement dan hetgeen in de betichting vermeld.

O. M. en P... t/ D...

Beticht van te Lier, zelfde kanton of elders in het rechterlijk arrondissement van Mechelen in den loop der maand December 1929 in eene openbare plaats of in tegenwoordigheid van den beleedigen persoon en in het bijzijn van getuigen met kwaad inzicht aan P..., die klacht indient, eene bepaalde daad te hebben aangetijd welke van aard is om de eer te krenken of haar aan de openbare verachting bloot te stellen en waarvan het wettig bewijs niet is ingebracht of waarvan de wet het bewijs niet toelaat.

Gezien het beroep ingediend op 15 April 1931 door het Openbaar Ministerie tegen het vonnis uitgesproken (door 3 Rechters) den 5en April 1930 door de rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Mechelen dewelke, rechtdoende in boetstraffelijke zaken;

Aangezien het feit niet bewezen is door het onderzoek in zaak gedaan zooals het in de dagvaarding voorkomt;

Aangezien P..., bijgestaan door Mter Seeldrayers, advocaat, zich in zake als burgerlijke partij heeft aangesteld in de veroordeeling van den betichte heeft gevraagd ten einde het te betalen eene som van een frank en de kosten door hem gedaan dit ten titel van schadeloosstelling;

Aangezien deze vraag ongegrond is, de betichte vrij komende;

De Rechtbank wedersprekelijk rechtdoende spreekt den betichte vrij zonder kosten;

Wijst de vraag der burgerlijke partij af en veroordeelt haar in de kosten verreffende in het geheel ter som van 66 frank 25 centiem;

Gehoord het verslag gedaan door den heer Voorzitter;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord de betichte in zijne middelen van verdediging ontwikkeld door Meester D'Hulst, advocaat;

Gehoord de burgerlijke partij;

Aangezien betichte op het oogenblik dat de feiten gepleegd werden te Lier, woonachtig was: dat bijgevolg alle onderzoek ten rechte in het arrondissement Mechelen is geschied en dat dienvolgens de boetstraffelijke rechtbank van Mechelen bevoegd was om over de zaak te kennen; alhoewel betichte nu zijn woonst naar Hove heeft overgebracht en dat de feiten gepleegd zijn geworden in het arrondissement Antwerpen;

Aangezien de feiten ten zijnen laste gelegd bewezen zijn geworden door het onderzoek voor het Hof gedaan; zooals ze in de dagvaarding voorkomen, behalve dat ze niet gepleegd werden te Lier, maar wel te Antwerpen of elders in het arrondissement Antwerpen;

Aangezien de eerste rechter dus ten onrechte betichte vrij gesproken heeft;

Aangezien bij gebrek van beroep uit-

gaande van de burgerlijke partij die veroordeeld werd tot de kosten der openbare partij en bij gebrek aan belang om hervorming wegens het openbaar Ministerie, er niets aan deze beslissing kan gewijzigd worden voor wat deze kosten betreft;

Om deze beweegredenen

Het Hof, gezien art. 443-444,40 van het S.W.B. wet van 27 December 1928 art. 194 van het W.B. van Strafrechtspleging, zegt dat de rechtbank van Mechelen bevoegd was om in zake te beslissen;

Vernietigd het vonnis waarover beroep voorzooveel het betichte heeft vrij gesproken;

Wijzigende, veroordeelt eenpariglijk betichte in eene gevangzitting van acht dagen en eene geldboete van 26 frank: deze geldboete gebracht op 182 fr. (art. 1 der wet van 27-12-1928); zegt dat bij gebrek deze geldboete binnen den wettelijken tijd deze zal mogen vervangen worden door eene gevangzitting van acht dagen;

Verwijst betichte tot alle kosten der beide gedingen.

VREDEGERECHT EVERGEM

Vrederechter: M. A. Kickx
Pleiters: Mr E. Claeys t/ Mr G. Lammertyn

SCHULDVORDERING VAN 4000 Fr. — KWIJTSCHELDING TOT BELOOP VAN 2500 Fr. — NIET-AANNEMING VAN WEGE DEN VERWEERDER — ONBEVOEGDHEID VAN DEN VREDEGERECHTER.

Wanneer de eischer de schuld van den verweerder gedeeltelijk kwijtscheldt, om aldus binnen de perken der bevoegdheid van den vrederechter te vallen, blijft deze niettemin onbevoegd, indien de gedeeltelijke schuldkwijtschelding door den verweerder niet aangenomen werd.

E. Claeys t/ J. De Backer

Aangezien de verweerder is aangesproken om aan den eischer te betalen de som van 2.500 fr. die de verweerder hem zou schuldig zijn krachtens mondelinge overeenkomst tusschen hen aangegaan;

Aangezien de eischer zijn schuldverdring van 4.000 fr. tot op de gevraagde som van 2.500 fr. vrijwillig in te korten om kort geding te maken;

Aangezien de verweerder het aanbod van den eischer tot gedeeltelijke kwijtschelding niet aanneemt;

Aangezien de verweerder, in hoofdzakelijke orde, de onbevoegdheid van de rechtbank van vrede inbrengt, gesteund op art. 1 wet 11-2-1925 en art. 21-24 wet 25-3-76;

Aangezien het vaststaat dat eischer op 1-9-28 zekere landen in pacht heeft genomen, voortijds door den verweerder;

Aangezien eischer beweert dat er op dit oogenblik, tusschen partijen werd bedongen, dat eischer aan verweerder zou betalen een som van 13.775 fr. ten titel van prijs, mits verbintenis van den verweerder geen andere prijs te vragen en daarenboven de nog verschuldigde pacht som van 4.000 fr. aan den eigenaar van het land te betalen;

Aangezien de eischer beweert dat de verweerder geweigerd heeft gemelde som van 4.000 fr. te voldoen;

Aangezien verweerder vermelde overeenkomst bekend, maar ten stelligste ontkent de verbintenis betreffende het betalen van de pacht te hebben aangegaan;

Aangezien verweerder anderzijds, subsidiairlijk en ten gronde, bij wijze van wedereisch de som eischt van 775 fr. die de eischer hem zou schuldig zijn gebleven, volgens aangehaalde overeenkomst;

Aangezien daaruit volgt dat partijen niet eens zijn nopens de bedingen en voorwaarden van de oorspronkelijke overeenkomst, en dat wel deze overeenkomst het onderwerp is des geschils;

Aangezien de overeenkomst ter sprake, onbetwistbaar, de bevoegdheid van de rechtbank van vrede te boven gaat;

Aangezien in alle geval, de verweerder gerechtigd is het aanbod tot gedeeltelijke kwijtschelding te weigeren; dat de gevraagde som dus deel uitmaakt van de betwiste schuldverdring van 4.000 fr. en deze som de bevoegdheid van de rechtbank van vrede overtreft;

Om deze redenen:

De rechtbank, recht doende op tegenpraak, en alle met het hierbovenstaande tegenstrijdige besluiten verwerpende als niet ontvankelijk, verklaart zich onbevoegd, verwijst de partijen om zich in rechte te voorzien, verwijst verder den eischer tot de kosten.

NOTA. — In bovenstaande vonnis verklaart de Heer Vrederechter zich onbevoegd: 1° omdat een overeenkomst, betreffende een som van 13.775 fr., den grondslag uitmaakt van de ingestelde rechtsvordering; 2° omdat de schuldverdring van den eischer 4.000 fr. beloopt, aangezien de verweerder de kwijtschelding van een deel der inschuld niet aanvaarden wil.

De eerste aangehaalde reden is te algemeen bekend, om er over uit te weiden. Het is inderdaad onbetwistbaar dat de bevoegdheid bepaald wordt door den aard en het bedrag van den betwister. (De Paepé (Compétence civile) » d. 1 bl. 234 n. 57-58; Verbr. 3 Jan. 1895 Pas. 1895. I. 64).

De tweede beschouwing echter, waarop de Rechter zijn onbevoegdheid steunt, heeft niet altijd ingang gevonden. Wel intengendeel, de praktijk schijnt het eerder op te nemen voor de tegenovergestelde zienswijze: het zou steeds voldoende zijn een schuldverdring te verminderen op 2.500 frank om voor den vrederechter te mogen dagvaarden. (Rechtb. Charleroi 28 Mei 1890 P. P. 1890 n. 1239; Rechtb. Brussel 26 Juni 1906 J. JP. 1907 bl. 32). Deze meening lijkt ons volkomen verkeerd. Haar voorstanders verliezen uit het oog dat de schuldkwijtschelding geen eenzijdige rechtshandeling is, maar een contract. (Planiole « Tr. élém. dr. civ. » 10 uitg. d. 11. bl. 206 n. 605). Wanneer iemand b.v. een voorwerp achterlaat, aan zijn eigendomsrecht er over verzaakt, dan is deze verzaking ongetwijfeld eenzijdig; hij verzaakt niet ten voordeele van dezen of genen persoon. Verklaart een schuldeischer echter zijn schuldverdring tot een zeker bedrag te willen verminderen, dan is de verhouding heel anders: een aanbod wordt gedaan tot gedeeltelijke kwijtschelding, dewelke noodzakelijk gebeuren moet ten opzichte van een bepaalden persoon, den schuldenaar. Deze oordeelt vrijelijk of hij al dan niet aannemen zal, en zijn aanvaarding is volstrekt vereischt voor de totstandkoming der schuldkwijtschelding. Meent de schuldenaar-verweerder dus een of andere reden tot weigering te hebben, dan blijft de schuldverdring bestaan voor het geheel, en het aanbod van den schuldeischer kan dienvolgens de bevoegdheid van de rechtbank niet wijzigen (Rechtb. Brussel 17 Juli 1912 P. P. 1913 n. 142 bl. 105).

G. LAMMERTYN.

Fiscale Kroniek

REGISTRATIERECHT — AFSTAND VAN EEN RECHT OP KORTING, EN EEN RECHT OP INBRENG TEGENOVER LEGATEN OF SCHENKINGEN

De vraag wordt gesteld hoe een daling zal geregistreerd worden, waarmede een vordering tot korting door een reservataire erfgenaam ingespannen wordt beëindigd.

De afstanden van rechten zijn door de frimairewet niet bijzonder voorzien, behalve de verwerping van nalatenschappen, of legaten en de afstanden van een gemeenschap die zoo zij bij bloote renunciatie geschieden aan het vast recht van 12,50 fr. zijn onderworpen. Ter griffie gedaan is het vaste recht 25 fr.

De niet getarifieerde afstanden blijven dus aan de grondregeelen onderworpen: formaliteitsrecht (12,50 fr.) tenzij overgangen van waarden worden vastgesteld.

Een afstand van een litigieusrecht, dus een afstand van een ingespannen vordering, zelfs de rei vindicatio, tegenover een verweerder die bij geregistreerde akte een recht bekam — brengt op den verweerder niets over; slechts het formaliteitsrecht kan op dezen afstand geheven worden. (Schicks Dict. V^o Renonciation N° 15) Wordt deze afstand gedaan mits betaling eener som dan is slechts kwijtingsrecht verschuldigd: geen overgang wordt belast.

Gelijkaardig is de afstand van een recht op korting. De legataris of de begiftigde is eigenaar op grond van het geregistreerd testament of op grond van de geregistreerde schenking. Hij is niet verbonden zelf de korting door te drijven, het recht op korting is een recht dat aan de medeefgenamen toegekend wordt en zij oordeelen vrij of zij het inroepen of niet. De afstand van dit recht wijzigt dus niet de hoeveelheid der rechten van den legataris of van den begiftigde, ofschoon de afstand een mogelijke vermindering dier rechten verhindert. Het formaliteitsrecht van 12,50 fr. kan dus alleen gevorderd worden. Wordt de afstand gedaan mits de betaling eener som dan is slechts het recht van kwijting (0,36 %) verschuldigd. « Le donataire ou le légataire ayant payé l'impôt » à raison de la transmission des immeubles, sur l'acte de donation ou sur la déclaration de succession, la règle non bis » in idem ne permet pas de percevoir un » nouveau droit de mutation ».

(Nota N° 7716. Besluit van 28 Mei 1872 Rec. Gen.) (1).

Er dient opgemerkt dat dezelfde regel niet wordt toegepast op den inbreng.

De erfgenaam die afstand doet van het recht den inbreng te vorderen van een legateerd of geschonken goed wordt door het registratierecht wel aan het evenredig recht onderworpen. Wordt hij bij het testament of bij de schenking niet van inbreng vrijgesteld, dan behoort het legateerde en het geschonkene tot de nalatenschap en zoo er afstand van het recht op den inbreng gedaan wordt, dan verkrijgt daardoor de bevoordeelige erfgenaam zijn recht. De inbreng wordt door de wet bevolen, en de afstand bewerkt aldus een overgang.

Evenredig recht wordt dus geheven, hetzij dit der schenking zoo de afstand om niet plaats grijpt, hetzij de rechten op overgang ten bezwarenden titel in de andere gevallen.

Deze tegenstrijdigheid wordt door de rechtsleer gecritiseerd die het verschil tusschen korting en inbreng, niet inziet. Albelei worden op grond der wet bevolen, en zij hoeven dus allebei op zelfden voet behandeld. Wahl ziet er een overgang in (Loco cit.) en zou dus evenredig recht toepassen? Professor Schickx ziet in beide afstanden een rechtshandeling die vrijgesteld is van evenredig recht qualitatata qua, niet omdat er geen overgang is, maar omdat de legataris of begiftigde reeds op de volle waarde evenredige rechten heeft betaald en aldus niets verkregen wordt dat niet reeds belast werd, zoodat de regel non bis in idem in beide gevallen zou gelden (Diet. V° Partage N° 84 en N° 90).

Deze laatste leer lijkt wezenlijk gegrond en de verscheidene behandeling is wezenlijk alleen te verklaren door het feit dat er voor afstand van korting een beslissing is van het Belgisch Beheer en voor den afstand van inbreng een paar vonnissen van Fransche rechtbanken. Deze uitspraken worden beide gevolgd en nooit heeft in België noch de rechtbank noch het beheer beide gevallen beoordeeld.

Notaris Pr. THUYSBAERT.

(1) Deze toepassing wordt in België algemeen bijgetreden (Schickx Diet. V° Renonciation, N° 21 V° Donation N° 64 V° Partage N° 90 — Requette. Traité des droits d'enregistrement, N° 1323 en 1325). Wahl schijnt een tegenstrijdige meening te verdedigen op grond van een Belgisch arrest (Wahl Traité de droit fiscal Tonne I N° 616 nota 8). Dit arrest van het Beroepshof te Brussel van 28 Oct. 1875, gepubliceerd in de Revue pratique du Notariat Belge. 1876 bl. 152, doet geen uitspraak over de toepassing van registratierechten.

Het gaat over een schenking bij huwcontract van het vruchtgebruik op de geheelheid der nalatenschap van den eerststervenden. De kinderen doen afstand van de korting maar laten dezen afstand niet overschrijven. Het arrest besluit dat deze afstand bij gebrek aan overschrijving niet geldt tegenover derden « Attendu qu'une telle action en réduction d'un usufruit immobilier a tous les caractères d'une action réelle immobilière » zegt het vonnis. Doch deze verklaring van het recht op korting neemt niet weg dat een afstand van « la revendication d'une partie de cet usufruit » aan geen evenredig recht is onderworpen, zooals wij hooger aanwezen.

Bibliographie

Prof. A. KLUYSKENS. Beginselen van burgerlijk recht. — De Verbintenissen (2e druk). Gent. Van Rysselberghe & Rombout. 1931.

Het is met het grootste genoegen dat wij de verschijning kunnen aankondigen van den 2n druk van het werk van Prof. Kluyskens over de Verbintenissen. Dit werk was een der eerste wetenschappelijke vruchten van de vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool, waar schrijver het burgerlijk recht doceert. Het is vanaf zijn eerste uitgave in de Vlaamsche juristenwereld met liefde ontvangen, niet enkel omdat de behoefte aan dergelijk werk zich zoozeer deed gevoelen, doch vooral om de groote wetenschappelijke degelijkheid van het werk zelf.

Hoe zwaar was niet de taak die door Prof. Kluyskens aangevat werd wanneer hij het onderwerp van zijn leerboeken over burgerlijk recht te schrijven. Heel het veld lag hier braak. De Vlaamsche rechtsterminologie was onzeker, alles moest nog van meetaf worden aangelegd.

Het mag verbaasd heeten dat Prof. Kluyskens van eerstaf tot zulk merkwaardig resultaat gekomen is.

Voor wat de terminologie betreft zijn alle bronnen door den schrijver volledig benuttigd geworden, en niet het minst de vaktaal van het Nederlandsch burgerlijk wetboek. Schrijver volgt nochtans dit wetboek niet slaafs na een aarzelt niet een eigen Vlaamsch woord te verkiezen boven de talrijke bastaardtermen die in de Nederlandsche wetten voorkomen. Steeds worden de specifieke Nederlandsche, alsook de Fransche termen aangeduid. Het is niet te voorzien dat er in de aanstaande officiële vertaling van ons burgerlijk wetboek, veel zal dienen gewijzigd aan de terminologie zooals ze door Prof. Kluyskens werd vastgelegd.

De stof van het verbintenissenrecht is op schitterende wijze uiteengezet. Het boek is hoofdzakelijk bedoeld als studieboek voor de Vlaamsche studenten in de rechten en het munt dan ook uit door een buitengewone klaarheid. Doch buiten zijn bijzondere waarde als studieboek is het werk van Prof. Kluyskens zoo rijk aan inhoud en bevat het zulke schat van praktische inlichtingen dat het ook bestemd is om aan elken jurist in de dagelijkse rechtspraktijk de grootste diensten te bewijzen.

De bespreking van elk vraagstuk is eenvoudig en zakelijk; rechtsgeleerde betwistingen en strijdende theorieën worden bondig samengevat en schrijver verwaarloost nooit zijn eigen meening uiteen te zetten en met gevatte argumenten te staven. Bij elke uiteenzetting wordt opgave gedaan van de rechtspraak zowel Fransche als Belgische op het stuk. Een buitengewone schat van rechtsleer wordt opgegeven en schrijver toont zich even goed thuis in de kennis der werken van de oude rechtsgeleerden als in de jongste rechtstheorie. De nieuwste proefschriften zoowel in Nederland als in Frankrijk verschenen, vindt men geciteerd naast de klassieke werken der oude juristen. Ontelbare malen wordt verwezen naar mono-

graphiën die verspreid liggen in allerlei tijdschriften en aldus wordt uiterst interessant studiemateriaal aan de vergetelheid onttrokken. De buitengewone belezenheid van Prof. Kluyskens zal ieders bewondering afdwingen.

Zeer te prijzen is het ook dat schrijver, wanneer hij zulks nuttig oordeelt onze rechtsinstellingen vergelijkt met diegene die aangenomen werden door jongere wetboeken zooals het Duitse en het Zwitsersche.

De nieuwe druk die zoopas verscheen, is heel wat uitgebreider dan de vorige en het boek is met ongeveer 100 blz. vermeerderd. Een werk als dit van Prof. Kluyskens dient door elk jurist in het Vlaamsche land gebezigd te worden en zal stellig nog meerdere drukken beleven.

De uitgeverfirma Van Rysselberghe & Rambaut te Gent dient geluk gewenscht voor de uitstekende uitgave.

R. V.

Carlo DE MEY, Emile MARLIER en Armand VERSE. — Les baux des maisons de commerce. (Brussel E. Bruylant. 1931).

In de voorrede van hun werkje doen de schrijvers opmerken dat de wet van 30 Mei 1931 houdende nieuwe bepalingen betreffende de verhuuring van handelshuizen verre van volmaakt is.

In den heftigen belangenstrijd om het beginsel van den handseigendom werd de wet gestemd als eene transactie tusschen de tegenstrijdige beginselen. Zij heeft dan ook de eigenschap niemand volkomen te voldoen, doch ook, wat erger is, ontelbare materiele toestanden niet voorzien te hebben en vrij spel te laten aan rechtsleer en rechtspraak.

Des te meer aanleiding bestond er een degelijk commentaar over deze wet uit te geven, waardoor een richtsnoer voor hare praktische toepassing zou verstrekt worden. Zulks is het doel van de schrijvers. Zij steunen zich vooral op de parlementaire bescheiden en de besprekingen in de wetgevende lichamen om de leemten die zich in den tekst voordoen aan te vullen. Zij zijn er uitstekend in gelukt de juristen een handleiding te geven die hun vlug en zeker de oplossing zal bezorgen van de praktische moeilijkheden waartoe de uitvoering dezer wet zou kunnen aanleiding geven.

Pierre REYNTENS — Charles VAN REEPINGHEN. — Traité des baux commerciaux. (Brussel. Anc. Etabl. Aug. Puvrez. — 1931).

Deze beide auteurs streven hetzelfde doel na. Hun werk dat eenigszins uitgebreider is schijnt meer bedoeld voor het grootere publiek dan enkel voor de juristenwereld.

Mter Hennebicq heeft voor het boekje eene inleiding geschreven waarin hij zijne meening bondig uiteenzet over het vraagstuk van den « handseigendom » dat door de besproken wet had moeten geregeld worden, doch in werkelijkheid door den wetgever werd « geëscamoteerd ». Hij critiqueert scherp dat de wetgever zich enkel heeft bezig gehouden met het huurceel dat slechts één element is van de « universitas » die de handels-eigendom vormt en spreekt de meening uit dat het rechte inzicht in de rechtspraak zal doordringen, niettegenstaande de wet.

De schrijvers geven een zeer doordringend commentaar van de wet en uiterst talrijk zijn de praktische gevallen, die door den wetgever niet voorzien werden en waarvoor de schrijvers eene uitstekende oplossing voorstellen, met behulp van de algemeene rechtsprincipiën en de voorbereidende werken.

Zij hebben, waar hiertoe gelegenheid bestond, gebruik gemaakt van de reeds omvangrijke Fransche rechtspraak in zake verhuuring van handelshuizen en wijzen meermaals op het groote onderscheid tusschen de Belgische en de Fransche wet.

Schrijvers behandelen ook de fiscale wetgeving in zoverre deze met de toepassing der wet van 30 Mei verband houdt.

Necrologie

VICTOR CATHREIN S. J.

Pater V. Cathrein van de orde der Jezuïeten, wiens naam hier te lande zeer weinig gekend is, mag aanzien worden als de meest gezaghebbende Katholieke rechtsphilosoof van den laatsten tijd. Naar aanleiding van zijn overlijden op 10 September l.l. wenschen wij hier enkele regelen te wijden aan zijn werk en zijn figuur.

Cathrein werd geboren in Zwitserland in 1845. Hij trad in Duitschland in de Jezuïetenorde in 1863, verbleef in Engeland waar hij in 1877 tot priester gewijd werd en bracht een groot deel van zijn leven door in Nederland waar hij sedert 1910 verbleef te Valkenburg in Hollandsch Limburg.

Hij was in zijn jeugd als jurist gevormd en schreef in het begin zijner loopbaan een uitgebreid werk over het Engelsche Staatsrecht. Spoedig werd hij in sterke mate aangetrokken tot de studie der wijsgeerige vraagstukken en hij werd een enthousiast aanhanger der Thomistische wijsbegeerte en tevens een grondig kenner van Aristoteles. Hij legde zich echter met voorliefde toe op de studie der ethica en der rechtsphilosophie die hij als een hoofdstuk der moraalphilosophie beschouwde.

Cathrein heeft de groote verdienste met nadruk gewezen te hebben op de volstrekte noodzakelijkheid eener rechts- en staatsleer op filosofischen grondslag en hij critiqueert scherp de algemeene onverschilligheid die bij de juristen wordt waargenomen voor de studie der algemeene rechtsprincipiën. Verder heeft hij, als streng orthodox katholiek, toch zijn werk enkel willen grondvesten op de objectieve gegevens der wetenschap en niet op de openbaring of de theologie, zoodat zijn systeem dat zuiver filosofisch is, belang heeft voor ieder die zich bezig houdt met de studie der wijsbegeerte van het recht, welke ook zijn godsdienstige overtuiging weze.

Het hoofdkenmerk van het werk van Cathrein is dat het behoort tot de klassieke school van het

natuurrecht, die aanneming dat er objectieve, algemeen geldige rechtsbeginselen bestaan, die aan alle positief recht ten grondslag liggen. Binnen dit kader wil hij echter heftig reageren tegen de natuurrechtsschool zooals ze in de 18e eeuw tot bloei was gekomen, die het natuurrecht grondvest op de rede en het aldus een individueel karakter geeft. Voor Cathrein is de basis van het recht enkel te vinden in de bovenindividuele objectieve zedelijke orde. Zijn voornaamste werk « Moralphilosophie » is dan ook aan de uitvoerige studie van deze zedelijke orde en aan de principen die haar beheerschen gewijd. De rechtsorde vormt een deel van de zedelijk orde en vindt in deze laatste de reden harer verbindbaarheid. « Niet elke zedelijke wet is een rechtswet, doch elke rechtswet is een zedelijke wet ».

Cathrein oefent eene harde critiek uit op alle stelsels die dit beginsel miskennen namelijk op de leer van Kant, die scherp het recht van de ethica onderscheidt en op alle positivisme dat aan het recht eigen gezag en gelding buiten alle moraal om wil toekennen.

Het onderzoek naar het wezen van het natuurrecht geschiedt bij Cathrein vooral in zijn werkje « Recht, Natuurrecht en positives Recht ». De schrijver onderzoekt er de ontelbare bezwaren die tegen het natuurrecht ingebracht zijn geworden en toont aan hoe deze alle voortspruiten uit het feit dat men steeds het natuurrecht beschouwd heeft, zooals de droomers van de 18e eeuw, als een geheel van willekeurige abstracties en ledige begrippen die men meende te kunnen afleiden uit de menselijke natuur zooals men zich deze kunstmatig voorstelde. Tegen dergelijke afleiding reageert Cathrein met kracht.

Vandaar ook dat Cathrein niet zooale natuurrechtelers de deductieve methode gebruikt, doch uitgaat van de proefondervindelijke werkelijkheid, waaruit hij tracht algemeene begrippen en door verdere uitwerking algemeen-geldige rechtsregelen te winnen.

Door dit natuurrecht, dat slechts een onderdeel is van de zedelijke orde is het recht verbindend en de verbindbaarheid bestaat slechts in zoverre dat rechtsregel niet met het natuurrechts strijdig is.

Wanneer dan het werk ertoe strekt te betoogen dat de aldus geldende natuurrechtsregelen nauwkeurig overeenkomen met de godsdienstige geboden en kerkelijke voorschriften is zulks een vaststelling, zegt Cathrein, waardoor geenszins het recht afhankelijk gemaakt wordt van de religie, daar dezelfde normen in elk geval en door ieder op zuiver wetenschappelijke wijze zouden ontdekt worden.

Hoezeer de besluiten van Cathrein ook door de moderne rechtswetenschap verloochend worden, toch neemt deze strijder voor de klassieke gedachte van het natuurrecht in de moderne rechtsphilosophie een belangrijke stelling in. Als tegenwoordiger van het ethisch natuurrecht tegenover het rationalistische natuurrecht bekleedt hij eene hem eigen plaats. Vooral in Duitschland, waar de bekamping van alle natuurrechtsgedachte scherper dan waar ook is doorgevoerd geworden, is hij het vooral die deze gedachte in leven heeft gehouden. Het zoopas verschenen, uitgebreide werk van Hölcher « Sittliche Rechtslehre » toont aan dat in dit land Cathrein niet zonder grooten invloed gebleven is.

In tegenstelling met zoovele geestelijken die zich met natuurrecht onledig houden, zonder in de rechtstudie te zijn ingewijd, dankt Cathrein aan zijn juridische vorming dat het gehalte van zijn werk oneindig verheven staat boven de ontelbare handleidingen van natuurrecht voor school- of academisch gebruik. Elk jurist die nauwkeurig op de hoogte wil zijn van den stand der Katholieke rechtsphilosophie moet het werk van Cathrein kennen.

Ook diegenen die volstrekt tegenovergestelde meningen zijn toegedaan brengen gaarne aan dezen nederigen geleerde en aan dezen moedigen kamper een oprecht eeresaluut.

R. VICTOR.

Balieleven

Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen

Ingevolge de beslissing genomen ter vergadering van 30 Oktober l.l. heeft het Bestuur der Vlaamsche Conferentie aan de Heeren Voorzitters der Burgerlijke rechtbank en der Handelsrechtbank van Antwerpen hiernavolgenden brief gericht:

Antwerpen, 10 November 1931.

Mijnheer de Voorzitter,

De Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen, besloot eenparig op hare vergadering van Vrijdag 30 Oktober 1931 ter Uwer kennis te brengen, dat hare leden vanaf 3 December aanstaande bij de rolafroepingen en rolregelingen der Rechtbanken van het Arrondissement Antwerpen de Nederlandsche taal zullen gebruiken, welke ook de taal weze der rechtspleging of der pleidooien.

Ten einde praktisch te werk te gaan en alle moeilijkheden uit te schakelen, hebben wij een lijst samengesteld der meest gebruikte uitroepen die bij de rolregelingen van pas komen, en daarvan de meest gepaste Nederlandsche vertaling aangeduid. Deze lijst zal afgekondigd worden in een eerstkomend nummer van het « Rechtskundig Weekblad », zoodat alle verwarring betreffende de nieuw te gebruiken terminologie zal vermeden worden.

Bovendien durven wij U verzoeken gelijktijdig opdracht te geven alsdan ook de rolafroepingen in het Nederlandsch te doen geschieden.

Aanvaard, Mijnheer de Voorzitter, de verzeke- ring onzer hoogachting.

Namens het Bestuur:

De Secretaris, De Voorzitter,
I. VAN DEN BRANDE. JULES FRANK.

Wat nu betreft de lijst der te gebruiken uitroepen, deze werd, op het initiatief van het Bestuur, door eene uitgebreide commissie van bevoegdheden en juristen, samengesteld. Voor sommige vertalingen werden de te lange zinnen vereenvoudigd; andere zeer juiste vertalingen werden gewijzigd omdat zij aanleiding konden geven tot

verwarring. Het is dus niet een academisch zuiver woordenlijstje dat wij hieronder afdrucken, doch wel een lijst der uitroepen, die in het vaak spannend moment der rolregelingen zonder mogelijkheid van verwarring zullen kunnen gebruikt worden.

WOORDENLIJST

Présent	aanwezig
A retenir	(te) weerhouden
Présent pour incident	weerhouden voor incident
Qui comparait?	Wie verschijnt er?
Décètement	Akkoord
Au rôle	op de rol
A huitaine	op acht dagen
A quinzaine	op veertien dagen
Jugement pour les frais	vonnis voor de kosten
Défaut	Verstek
Défaut profit à huitaine	Verstek, profijt op acht dagen
Défaut sous déduction de...	Verstek onder afhouding van...
Défaut, profit joint	samengevoegd verstek
Défaut faute de conclusion	verstek bij gebrek aan besluiten
Débouté d'opposition	afwijzing van verzet
Congé d'audience	Ontslag van den eisch
Appel en garantie	in vrijwaring dagvaardden
Appel en intervention	in tusschenkomst dagvaarden
Citation: ajournement	dagvaarding
Avenir	dagstelling
Conclusions	Besluiten
Sommation de conclure	Aanmaning tot besluiten

CONFERENCE DU JEUNE BARRAEU Antwerpen

Op Zaterdag 7 dezer hield deze Conferentie hare openingszitting in de Assissenzaal van het Gerechtshof. Er was een zeer talrijk publiek opgekomen en vele magistraten woonden de zitting bij.

In de gebruikelijke toespraak bracht de Voorzitter, Mter A. R. Dupont, hulde aan het werk, geleverd door zijn voorganger Mter Charles Boelens.

De openingsrede werd uitgesproken door Mter Marcel Roost die als onderwerp gekozen had « Le Fil d'Ariane ». Mter Roost sprak een uiterst sierlijke taal en gelukte erin zijn talrijk gehoor volledig te boeien. Zijne uiteenzetting kwam er op neer dat het recht zich moet steunen op de morele principen en dat de voortdurende veredeling van de ethische begrippen de voorbode zou zijn van een volmaakt Recht. Om zulks te bewijzen bleef hij uitvoerig stilstaan bij de evolutie van het Romeinsche recht en toonde hij aan hoe dit recht tot bloei en tot ondergang was gekomen onder den drang der wisselwerking tusschen de zedelijke begrippen en de economische omstandigheden.

Uit de verdere rechtsgeschiedenis koos spreker ook nog menig belangrijk voorbeeld om zijne stelling te bewijzen.

Het was een uitstekende rede waarvoor Mter Marcel Roost hartelijk dient gelukgewenscht.

De Stokhouder Mter Zech die, naar traditie, de voordracht moest beoordeelen, was van meening dat in deze tijden waarin de gewichtigste wereldvraagstukken de geesten bezighouden, rechtshistorische studies ons niet veel kunnen bijbrengen en hij raadde de jonge Confraters die de zitting bijwoonden aan hunne bedrijvigheid vooral te richten naar de hedendaagsche vraagstukken van politiek en economischen aard. Hij loofde echter naar behooren de zeer groote verdiensten van den spreker.

's Avonds had het gebruikelijk banket plaats in de zaal Sarteel. Er heerschte een zeer gezellige stemming en er werden ettelijke speecheen gehouden. Mter Louis Franck sprak een gloedvolle en verheven rede uit om het pessimisme dat in deze moeilijke tijden heerscht, te keer te gaan. Mter Jules Franck, Voorzitter der Vlaamsche Conferentie, die verklaarde zich naast zijn naamgenoot, den Gouverneur der Nationale Bank, te voelen als een franksen naast een Belga, was tintelend van geest en fijne humor.

De revue was vol jolijt, doch vooral... zonder genade.

Vlaamsche Conferentie der Balie van Mechelen

Wij ontvangen het volgend bericht.

* * *

Op Zaterdag 7 November werd er aan de Balie van Mechelen overgegaan tot de stichting eener Vlaamsche Conferentie der Jonge Balie.

Het Bestuur voor 1931-32 werd als volgt samengesteld:

Voorzitter: Mter Carl De Cocq.
Schatbewaarder-secretaris: Mter Joris Lens.
Raadslid: Mter Maurice De Ridder.
Eén dezer dagen zal deze jonge vereniging hare werkzaamheden aanvangen met eene plechtige openingsvergadering, waarop een vooraanstaand vertegenwoordiger onzer Vlaamsche Juristenwereld het woord zal voeren.

* * *

Het is ons een groot genoegen deze nieuwe zusterconferentie het « welkom » te kunnen toeroepen.

Wij wenschen haar een voorspoedig bestaan en een drukke activiteit!

Over hare werkzaamheden zal regelmatig in ons blad verslag uitgebracht worden.